

Nr 647

Av herr **Rubin**, angående reglerna om pension till riksdagsledamot.

Den som utses till parlamentsmedlem i ett land tages vanligen bort från sin tidigare yrkessysselsättning. I flertalet fall är det parlamentariska arbetet så krävande, att han eller hon icke har möjlighet att sköta sitt tidigare arbete annat än under kortare perioder. Uppenbart är att färdigheterna i det gamla yrket minskar, och så småningom blir parlamentsledamoten allt mindre ägnad att sköta sin tidigare syssla. En konsekvens härav är att han söker dröja sig kvar i sin politiska befattning. Varje gång hans mandat står under omval gör han eller hon av naturliga skäl allvarliga ansträngningar för att icke bli utslagen och ställas inför en måhända svår situation på den civila arbetsmarknaden.

Mot bakgrund av det anförda synes rimligt att åtgärder vidtages för att göra övergången från det parlamentariska arbetet tillbaka till det civila arbetet så lätt som möjligt. Därigenom skulle framför allt vinnas, att ingen behövde haka sig fast vid parlamentsuppdraget om han visste att han, under den tid som han behöver för att yrkesmässigt anpassa sig till den nya situationen, åtnjöt ekonomisk trygghet. I åtskilliga länder har också av nu anförda skäl införts en ordning som ger avgången parlamentsledamot en viss ekonomisk ersättning, tänkt som en hjälp att komma förbi den första besvärliga anpassningsperioden. Härom kan lämnas följande upplysningar:

Danmark: Folketingsledamot, som invalts vid senaste allmänna val och som inte återkommer till folketinget efter nästkommande allmänna val, erhåller arvode i tre månader efter den månad under vilken han avgick. Månadsarvodet är nu 3 592 kronor.

Norge: Ordinarie stortingsrepresentant, som varit medlem i mer än 12 månader i sträck och som inte återkommer efter nyval, erhåller arvode i tre månader utöver sin mandattid. Stortingets presidentskap kan, om omständigheterna så motiverar, även tillerkänna en ordinarie representant med kortare tjänstgöringstid än 12 månader arvode högst lika länge. Under särskilda förhållanden kan även en inkallad ersättare erhålla lön i upp till tre månader utöver sin tjänstgöringstid. Månadsarvodet är för närvarande 4 083 norska kronor.

Nederländerna: Ledamot av andra kammaren, som drar sig tillbaka eller inte återväljs, erhåller avgångsbidrag i minst två år. Första året får han 80 procent och andra året 65 procent av det ordinarie parlamentsarvodet på för närvarande 20 000 floriner/år. Om han varit medlem i mer än två år får han för varje år utöver två år, dock högst sex år, 50 procent av arvodet.

Västtyskland: Förbundsledamotens ersättning är uppdelad på kostnadsersättning, »dagspengar» (med avdrag vid frånvaro), kostnadsbidrag (till sekreterarhjälp) och traktamente. Förbundsledamot, som tillhört förbundsdagen minst ett år, får då han lämnar den kostnadsersättning (men ej »dagspengar») i tre månader efter den månad i vilken han avgick. För varje ytterligare år ledamoten tillhört förbundsdagen erhålles ytterligare ett månadsbelopp. Kostnadsersättningen uppgår för närvarande till 1 590 DM i månaden.

Österrike: Ledamot av nationalrådet, som avgår och som har suttit en hel mandatperiod, erhåller tredubbelt arvode för avgångsmånaden. Om han suttit i två på varandra följande mandatperioder får han det sista månadsarvodet sexdubblat och om han suttit i tre på varandra följande mandatperioder tolvdubblat då han lämnar nationalrådet.

Motsvarande bestämmelser gäller även för ledamöter i förbundsrådet.

För Sveriges del uppkommer en särskild situation i och med att vi övergår från tvåkammar- till enkammarssystem fr. o. m. 1971. Reformen måste leda till att antalet riksdagsplatser minskar och att det icke kan bli plats för alla nuvarande riksdagsmän i den blivande kammaren. Det torde knappast vara någon hemlighet att, då grundlagberedningen föreslagit att antalet riksdagsmän skall uppgå till 350, den haft i tankarna att plats bör beredas för så många som möjligt av de nuvarande riksdagsmännen i en ny enkammarriksdag. Förslaget framlägges oaktat så högt antal riksdagsmän från så gott som alla andra synpunkter innebär allvarliga olägenheter.

Det är av vikt att frågan om den blivande enkammarriksdagens storlek kan bedömas helt utan hänsynstagande till de nuvarande riksdagsmännens förhållanden. Därför bör dylika hänsyn elimineras. Mot bakgrund av vad nu sagts bör man ordna med synnerligen liberala pensioneringsbestämmelser för de riksdagsmän som i anledning av enkammarreformen lämnar riksdagen.

Pensionsbestämmelserna i stadgan om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande bör ändras på så sätt, att riksdagsman som avgår i samband med enkammarreformen skall äga uppbära full pension eller huvuddelen av pensionen, om han varit riksdagsman t. o. m. under så kort tid som en andrakammarperiod (4 år) och om han uppnått en ålder av förslagsvis 58 år. I vart fall bör pension då utgå från 60 års ålder. Dessutom kan avgångsersättning införas av den typ som enligt redogörelsen ovan finns i många länder.

Under hänvisning till ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte ändra reglerna om pension till riksdagsman i stadgan om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande på så sätt, att riksdagsman som avgår i samband med enkammarreformen erhåller pension i skälig omfattning enligt vad ovan sägs.

Stockholm den 26 januari 1968

Bertil Rubin (mbs)